

Osallistuva Vantaa -ohjelma 2022-2025

VD/265/00.01.02.06/2022

RV/ML/EJ

Kuntalain 22 §:n mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Kuntalain mukaan osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Kaupunginvaltuuston 31.1.2022 hyväksymän Vantaan kaupungin hallintosäännön mukaan toimialat huolehtivat suunnitelmallisesti omassa toiminnassaan siitä, että kuntalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa oikea-aikaisesti ja vuorovaikutteisesti Vantaan kaupungin toimintaan.

Vantaan kaupungilla on ollut Osallistuva Vantaa -malli vuodesta 2013. Osallistuva Vantaa -ohjelma korvaa 22.1.2018 hyväksytyn Osallistuva Vantaa -mallin ja jatkaa asukasosallisuuden kehittämistä Vantaalla vuosina 2020–2021 voimassa olleen osallisuuden strategiateeman pohjalta.

Uudessa Osallistuva Vantaa -ohjelmassa osallisuus on kaupungin läpäisevänä ja toimintaa ohjaavana periaatteena, jota kehitetään, arvioidaan ja mitataan. Osallistuva Vantaa -ohjelmaa ja asukasosallisuuden kehittämistä koordinoimaan perustetaan osallisuuden koordinaatioryhmä. Ohjelmaa toteutetaan toimialojen normaalin vuosisuunnittelun ja tuloskorttien kautta. Ohjelma sisältää kaupunkiorganisaatiossa työnjaon, jonka mukaan toimialat huolehtivat omassa toiminnassaan osallistumisen järjestämisestä ja saavat tarvittaessa asiantuntijatukea Kaupunkikulttuurin viestintä- ja vuorovaikutustiimiltä eli Osallisuuspalveluilta. Osallisuuspalvelut myös kokoaa tietoa ja raportoi Osallistuvan Vantaan toteutumisesta.

Osallistuva Vantaa -ohjelma neljä päätavoitetta on:

- 1) Vantaalaiset kokevat osallisuutta.
- 2) Vantaalaiset ovat tyytyväisiä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiinsa.
- 3) Vantaan äänestysprosentti nousee kuntavaaleissa.
- 4) Asukasvuorovaikutuksen kanavat ovat tunnettuja.

Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet on jaoteltu viiteen teeman, jotka ovat:

- 1) Vahvistamme alueellista osallisuutta
- 2) Kokeilemme ja kehitämme osallisuuden digiratkaisuja
- 3) Tuemme hiljaisten ryhmien osallisuutta
- 4) Kohtaamme ja käymme puntaroivaa keskustelua
- 5) Suora osallistuminen täydentää edustuksellista demokratiaa

Asukkaille Osallistuva Vantaa -ohjelma näyttäytyy monipuolisina suoran ja edustuksellisen osallistumisen mahdollisuuksina, entistä parempina sähköisen ja mobiilin osallistumisen työkaluina sekä yhä parempana viestintänä. Osallistuva Vantaa -ohjelman avulla saadaan hiljaisten ryhmien ääni kuuluviin ja voidaan osaltaan ehkäistä eriarvoistumista sekä parantaa dialogia asukkaiden, kaupungin henkilökunnan ja luottamushenkilöiden välillä. Kansalaisyhteiskunnan ja asukkaiden omaa aktiivisuutta kaupunki tukee olemalla tarvittaessa kumppani ja mahdollistaja sekä kehittämällä paikallista osallisuutta. Osallistuva Vantaa -ohjelma on valmisteltu vuorovaikutteisesti asukkaiden, henkilökunnan ja luottamushenkilöiden kanssa. Valmistelua johti osallisuusstrategiateeman johtoryhmä sekä koordinoi ja toteutti Osallisuuspalvelut.

Ohjelmaan liittyviin kyselyihin vastasi keväällä 2021 yhteensä 912 vantaalaista asukasta, luottamushenkilöä ja kaupungin työntekijää. Satunnaisotannalla koostettu asukasraati oli mukana valmistelussa touko-elokuussa 2021. Valmistelua käsiteltiin keväällä 2021 vaikuttamistoimielimissä, kaupungin johtoryhmässä, kaupunginhallituksessa sekä vapaa-ajan lautakunnassa.

Ohjelma oli avoimella kommentoinnilla OsallistuvaVantaa.fi-alustalla kesällä 2021. Ohjelman aiheista järjestettiin myös erillisiä sidosryhmäpalavereita, verkkokeskustelu ja seminaari. Ohjelmaluonnos käsiteltiin kaupungin johtoryhmässä ja toimialojen johtoryhmissä syksyllä 2021. Ohjelman valmistelussa huomioitiin lisäksi toimialojen osallisuussuunnitelmat, toimialojen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vuosiraportointi, Vantaalla tehdyt kuntalaiskyselyt, Kuntaliiton Kuntalaistutkimus sekä ajankohtaista osallisuuskeskustelua ja -tutkimusta. Valmistelussa huomioitiin myös muut ohjelmat, joissa on linjauksia osallisuudesta.

Kaupunginhallitus 14.3.2022 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- hyväksyä Osallistuva Vantaa -ohjelma 2022–2025, joka korvaa aiemman valtuuston päätöksellä 22.1.2018 § 9 hyväksytyn Osallistuva Vantaa -mallin, ja
- esittää kaupunginvaltuustolle Osallistuva Vantaa -ohjelma 2022–2025 tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Kaupunkikulttuurin toimiala täydensi Osallistuva Vantaa -ohjelmaa 2022–2025 kaupunginhallituksen kokouksen 14.3.2022 jälkeen teemojen, tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta *seuraavasti*:

Vahvistamme alueellista osallisuutta

Tavoite 1: Paikallisempaa osallistumista yhteistyössä

Toimenpide: Kehitämme asukasfoorumikonseptia vuorovaikutteisemmaksi.

Toimenpide: Tuemme paikallista asukasaktiivisuutta. Keräimme hyviä toimintatapoja nykyisistä asukasliikkeistä, luomme mallin kaupungin osallistumiselle ja tuelle sekä kokeillemme uusia tapoja edistää alueellista ja *kaupunginosissa tapahtuvaa osallisuutta*.

Toimenpide: Uudistamme Alueen päivä -konseptin.

Kohtaamme ja käymme puntaroivaa keskustelua

Tavoite 2: Laadukkaan ja rakentavan keskustelun menetelmät käytössä palveluissa ja yhteiskehittämisessä

Toimenpide: Hyödynnämme Erätauko-dialogeja.

Toimenpide: Säilytämme dialogisen verkostotyön osaamisen.

Toimenpide: Edistämme sosiaalisen kuuntelun menetelmän käyttöönottoa.

Toimenpide: Koulutamme henkilöstöä hyödyntämään asukkaiden palautteita ja arjen innovaatiota dialogisten ja palvelumuotoilun menetelmien avulla.

Tuemme hiljaisten ryhmien osallisuutta

Tavoite 1: Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen

Toimenpide: Vahvistamme lasten ja nuorten osallisuutta Lapsiystävällinen kunta –toimintasuunnitelman mukaan, *esimerkiksi tiivistämällä kodin ja varhaiskasvatuksen sekä kodin ja koulun yhteistyötä.*

Suora osallistuminen täydentää edustuksellista demokratiaa

Tavoite 1: Asukasvuorovaikutus on suunnitelmallista

Toimenpide: Kannustamme asukasvuorovaikutuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Toimenpide: Lisäämme asukasosallisuuden osaksi päätöksiä.

Toimenpide: Selkiytetään toimialojen osallisuussuunnitelmien päivitysprosessit ja tavoitteena on viedä ne jatkossa toimielimien kuten lautakuntien käsittelyyn.

Kaupunginhallitus 11.4.2022 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä Osallistuva Vantaa -ohjelma 2022–2025, joka korvaa aiemman valtuuston päätöksellä 22.1.2018 § 9 hyväksytyn Osallistuva Vantaa -mallin, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle Osallistuva Vantaa -ohjelma 2022–2025 tiedoksi merkittäväksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallitus täydensi Osallistuva Vantaa -ohjelmaa 2022–2025 tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta tekstilisäyksellä *seuraavasti*:

Tuemme hiljaisten ryhmien osallisuutta

Tavoite 3: Syrjäytymisvaarassa olevien osallisuuden tukeminen

Toimenpide: Luomme uusia toimintamalleja.

Toimenpide: Edistämme kokemusasiantuntijoiden hyödyntämistä.

Toimenpide: Lisäämme osaamista esteettömien *ja saavutettavien* tilaisuuksien järjestämisestä

Päätös:

Hyväksyttiin esitys käsittelyosassa ilmenevällä lisäyksellä.

Kaupunginvaltuusto 25.4.2022 § 18

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi Osallistuva Vantaa -ohjelma 2022–2025.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Osallistuva Vantaa -ohjelma 2022–2025
- Osallistuva Vantaa -ohjelma 2022–2025 tausta-aineisto
- Osallistuva Vantaa -ohjelma 2022–2025 tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit

Muutoksenhakuohje: 2.1. Valituskielto

Lisätiedot:

osallisuusasiantuntija Mari Lehtoruusu, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi